

Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego w Katowicach

Wydział Wokalno-Instrumentalny

Dyscyplina artystyczna: Instrumentalistyka

promotor: prof. zw. dr hab. Tomasz Miczka

mgr Justyna Stanek

STRESZCZENIE PRACY DOKTORSKIEJ

Różnorodność języka muzycznego Petra Ebena w kompozycjach na obój

Autorka rozprawy koncentruje się na aspektach czysto wykonawczych, zarówno pod względem formalnym jak i interpretacyjnym. W analizowanych utworach stara się wykazać główne cechy języka muzycznego Petra Ebena. Opis i interpretacja każdego z siedmiu nagranych utworów buduje z wniosków powstających z analizy biografii, wywiadów i wypowiedzi kompozytora. Celem pracy oraz przeprowadzonych badań jest wskazanie różnorodności i dróg rozwoju języka muzycznego Petra Ebena, w oparciu o stałe elementy, które stanowią jego idiom kompozytorski. Integralną częścią pracy doktorskiej jest płyta CD składająca się z siedmiu utworów na obój Petra Ebena: *Sonata for Oboe and Piano op. 1* (1950), *Duettini op. 28* (1963), *Ordo Modalis for Oboe and Harp op. 30* (1964), *Amoroso* (1970), *Music for Oboe, Bassoon and Piano op. 52* (1972), *Apello op. 119* (1975) oraz *Miniatures op. 124* (1995).

Praca składa się z trzech rozdziałów. W pierwszym rozdziale zatytułowanym: *Życie i twórczość Petra Ebena* zostały omówione zagadnienia dotyczące biografii i twórczości artystycznej kompozytora, opatrzone wieloma cytatami z wypowiedzi kompozytora zawartych w wywiadach, książkach oraz przedmowach do nut. Jest to rozdział ważny, ponieważ odnosi się do życia – głównej inspiracji kompozytora. Rozdział drugi jest próbą zebrania i określenia cech języka muzycznego Petra Ebena, poprzez nakreślenie aspektów ideologicznych, estetycznych i filozoficznych jego muzyki oraz dokonanie analizy źródeł inspiracji w celu podsumowania i nazwania jego języka muzycznego w oparciu o literaturę czeską i angielską. Tytuł rozdziału trzeciego *Różnorodność języka muzycznego Petra Ebena w kompozycjach na obój*, stanowi kwintesencję rozprawy doktorskiej. Jego zakres jest tożsamy z istotą dzieła artystycznego. Utwory obojowe są omawiane w kolejności roku powstania, zgodnie z zapisem na płycie CD. Autorka przeprowadziła swoje badania na podstawie utworów kompozytora oraz ich interpretacji.

Większość obojowych kompozycji można przypisać do nurtu neoklasycznego. Wynika to z ich „programu”, w którym Eben zawiera często dokładny opis jak należy zagrać daną część czy utwór oraz podaje źródła swojej inspiracji. Idąc tym tropem możemy wskazać wpływ literatury antycznej w *Ordo Modalis na obój i harfę*. Inspiracją dla tej suity był poemat „Venus i Adonis” Williama Szekspira wykorzystujący znany motyw z kultury starożytnej Grecji i Rzymu. W *Sonacie na obój i fortepian* kompozytor realizuje go poprzez nazwanie poszczególnych części oraz opis jak należy je wykonywać. Wskazówki wykonawcze zawarł w przedmowie do nut. Z kolei *Amoroso* oparte jest o pieśni do tekstów Jana Amosa Komeńskiego. *Miniatury* natomiast są inspirowane poematami lirycznymi. Z czasem, Petr Eben zaczyna eksperymentować w zakresie stylu i techniki włączając w swój język ćwierćtony, frullato oraz aleatoryzm – jak w *Amoroso*, czy napisane atonalnie *Appello*, modalnie – *Ordo Modalis* lub bitonalnie – *Duettini*.

Inspiracja muzyką ludową i chorałem gregoriańskim, widoczna jest w kompozycjach na obój, w których Eben używał albo całych melodii (tak jak w *Muzyce na obój, fagot i fortepian*) albo przywoływał ludowy, bądź starodawny charakter za pomocą skal modalnych i rytmów. Przykładem jest *Sonata na obój i fortepian* gdzie w drugiej części, partia oboju ma przypominać barwę szałamai, a w połączeniu z głosem fortepianu powstaje pastoralny, elegijny charakter utworu.

To co można zauważyć analizując utwory obojowe Petra Ebena, to romantyzm i liryzm melodii, prowadzenie śpiewnych fraz podkreślających barwę oboju. Jedną z perełek pod tym względem są *Miniatury*, mające charakter krótkich, trudnych do uchwycenia momentów muzycznych. Pozwalają one instrumentalście ukazać możliwości liryczne oboju. W każdym z utworów odnajdujemy elementy stanowiące o języku kompozytora. Są to ostinata, powtórzenia motywów, kontrasty i zmiany charakteru utworu, zarówno w obrębie części jak i pomiędzy nimi. Poza tym witalność i ekspresyjność melodii, zmiany metrum, kontrasty dynamiczne, stosowanie skrajnych rejestrów instrumentu, zabawa fakturą – od prostej do bardzo gęstej, organowej, użycie technik kontrapunktycznych, imitacji, polifonii oraz polirytmii. Wszystkie te zabiegi, pozwalają wykonawcy, przekazać to na czym kompozytorowi zależało i na co zwracał uwagę w danym utworze w dołączonej przedmowie czy udzielanych wywiadach.

Podsumowując wyniki badań obojowych dzieł Petera Ebena z różnych okresów jego twórczości możemy stwierdzić, że główna idea muzyki kompozytora pozostawała niezmienną natomiast oczywista stawała się stopniowa różnorodność jego języka muzycznego.

15.04.2019r. Justyna Sawicki

prof. dr hab. Marek Mleczo
dziedzina: sztuki muzyczne
dyscyplina artystyczna – instrumentalistyka

Kraków, 16.06.2019 r.

Zleceniodawca recenzji:

Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego w Katowicach, Wydział Wokalno-Instrumentalny, pismo z dnia 31.05.2019 r., zlecenie podjęte na podstawie ustawy z dnia 14.03.2003 r. o stopniach i tytułach naukowych oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. 2016 poz. 882 z późn. zm.).

Dotyczy:

Uchwały Rady Wydziału Wokalno-Instrumentalnego Akademii Muzycznej w Katowicach z dnia 23.05.2019 r. w sprawie wyznaczenia mojej osoby jako recenzenta w przewodzie doktorskim mgr Justyny Stanek.

–	liczba uprawnionych członków Rady Wydziału	57
–	na posiedzeniu obecnych było	41
–	oddano głosów ważnych	40
–	za wyznaczeniem recenzenta	40
–	głosów przeciwnych	0
–	głosów wstrzymujących się	0

Quorum głosujących w chwili podejmowania uchwały było zachowane.

W świetle ustawy z dnia 14.03.2003 r. art. 14 ust.2 pkt. 2 (tekst jedn. Dz. U. 2016 poz. 882 ze zm.) Rada Wydziału Wokalno-Instrumentalnego podjęła prawomocną uchwałę o wyznaczeniu mnie recenzentem pracy doktorskiej mgr Justyny Stanek.

Do nadesłanego mi przez Dziekana Wydziału Wokalno-Instrumentalnego prof. zw. dr hab. Feliksa Widerę pisma z dn. 31.05.2019 r. została dołączona praca doktorska mgr Justyny Stanek pt. „**Różnorodność języka muzycznego Petera Ebena w kompozycjach na obój**” oraz następujące dokumenty:

- dokumentacja Doktorantki
- praca doktorska
- Uchwała z dnia 26.09.2016 r. dotycząca wszczęcia przewodu doktorskiego mgr Justyny Stanek
- Uchwała z dnia 23.05.2019 r., dotycząca wyznaczenia mojej osoby recenzentem w w/w przewodzie doktorskim.

Złożona przez Doktorantkę dokumentacja zawiera wniosek o wszczęcie postępowania na stopień doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej Instrumentalistyka, kwestionariusz osobowy, uwierzytelnioną kopię dowodu osobistego i dyplomu ukończenia studiów wyższych, życiorys artystyczny, koncepcję pracy doktorskiej, wykaz dorobku artystycznego, osiągnięć artystycznych.

W dalszej części dokumentacja zawiera kserokopie programów koncertów oraz afiszy.

Do dokumentacji dołączona została praca doktorska, złożona z dzieła artystycznego zarejestrowanego na płycie CD oraz opisu dzieła pt. „**Różnorodność języka muzycznego Petera Ebena w kompozycjach na obój**”. Doktorantka wykazała się należytą starannością w zakresie strony graficznej i edytorskiej. Płyta CD jest opisana i dołączona do opisu dzieła, który również nie budzi zastrzeżeń od strony formalnej i edytorskiej.

Podstawowe dane o Kandydacie

Justyna Stanek urodziła się w Krakowie w _____ Naukę gry na oboju rozpoczęła w wieku 12 lat. W 2006 roku ukończyła Państwową Szkołę Muzyczną II stopnia im. Władysława Żeleńskiego w Krakowie w klasie oboju Czesława Wrzosa. W 2013 roku ukończyła z wyróżnieniem klasę oboju profesora Tomasza Miczki w Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach. W tym samym roku rozpoczęła studia doktoranckie w macierzystej uczelni. Jest laureatką II nagrody w VI Międzynarodowym Konkursie im. Michała Spisaka w Dąbrowie Górniczej (2012) oraz półfinalistką IV Akademickiego Konkursu Oboistów i Fagocistów w Łodzi (2011). Jako kameralistka otrzymała I nagrodę w IX Ogólnopolskim Konkursie Zespołów Instrumentów Dętych w Warszawie w kategorii kwintet klasyczny (2012) oraz II nagrodę w VIII Ogólnopolskim Konkursie Zespołów Instrumentów Dętych w Warszawie w kategorii trio stroikowe (2010). Jako solistka wystąpiła z Narodową Orkiestrą Symfoniczną Polskiego Radia w Katowicach oraz Orkiestrą Symfoniczną Filharmonii Śląskiej.

Brała udział w projektach takich orkiestr jak: Praska Kameralna Filharmonia, Narodowa Orkiestra Polskiego Radia w Katowicach, Filharmonia Śląska, Sinfonia Varsovia, Orkiestra Kameralna Miasta Tychy Aukso, Polska Orkiestra Sinfonia Iuventus, Sinfonietta Cracovia, Gliwicka Orkiestra Kameralna. Brała udział w licznych festiwalach, m. in.: Chopin i jego Europa, Wratislavia Cantans, Misteria Paschalia, Musica Polonica Nova, Musica Electronika Nova. Uczestniczyła w kursach mistrzowskich u m.in. Christopha Hartmanna, Jeana-Louisa Capezzaliego, Washingtona Barelli, Diethelma Jonasa, Jochena Mullera-Brinkena, Gregora Witta, Davida Colweya, Jerzego Kotyczki oraz Arkadiusza Krupy.

W 2012 roku zdała pomyślnie egzamin do grupy obojów Polskiej Orkiestry Sinfonia Iuventus, a także była w finale przesłuchań do orkiestry Sinfonia Varsovia. W tym samym roku zdała egzamin do Orkiestry Symfonicznej NFM, gdzie aktualnie pracuje.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska mgr Justyny Stanek pt. „**Różnorodność języka muzycznego Petera Ebena w kompozycjach na obój**” przygotowana pod kierunkiem promotora prof. zw. dr hab. Tomasza Miczki składa się z dzieła artystycznego oraz opisu dzieła.

Dzieło artystyczne w tym przypadku składa się z płyty CD, na której zostały zarejestrowane następujące kompozycje:

Peter Eben - Sonata for Oboe and Piano, op.1 (1950)

Peter Eben - Duettini, Op.28 (1963)

Peter Eben - Ordo Modalis for Oboe and Harp, op.30 (1964)

Peter Eben - Music for Oboe, Basson and Piano, op.52 (1970)

Peter Eben - Miniatures, op. 124 (1972)

Peter Eben - Amoroso (1975)

Peter Eben - Apello, op.119 (1995).

Dzieło artystyczne przygotowane przez panią Justynę Stanek jest bardzo ciekawe, ponieważ przywołuje do życia kompozycje jednego z bardziej interesujących kompozytorów XX wieku. Monograficzny charakter przedstawionego dzieła artystycznego ma ogromne walory poznawcze i stanowi istotny wkład w poszerzenie repertuaru kameralnego i solistycznego w zakresie wykonawstwa muzyki współczesnej. Precyzja wykonania i duża pieczołowitość w realizacji niuansów partytury ujawnia obraz w pełni ukształtowanego instrumentalisty, który w sposób profesjonalny i niebudzący zastrzeżeń potrafi przekazać indywidualną wizję artystycznej wypowiedzi, zarówno swoim partnerom kameralistom, jak i słuchaczom.

Nagranie tego rodzaju dzieł jest niewątpliwie wyzwaniem dla wykonawców. Z jednej strony wymaga wielkich umiejętności instrumentalnych, doświadczenia w wykonywaniu muzyki współczesnej, umiejętności dostosowania się do specyfiki różnych składów kameralnych, a z drugiej wrażliwości, wyobraźni, emocji.

Po wnikliwym wysłuchaniu prezentowanego dzieła można stwierdzić, że doktorantka spełnia wymienione oczekiwania. We wszystkich utworach słyszymy bardzo dobrą oboistkę, świadomą kameralistkę, a przede wszystkim artystkę wrażliwą, w czytelny sposób przekazującą zawarte w nich emocje. Wysoko oceniam umiejętności obojowe doktorantki – ma piękny dźwięk, dobrą technikę, w sposób przemyślany operuje artykulacją i wibracją.

Wszystkie kompozycje brzmią spójnie. Nienaganna jest współpraca z pianistką Dagmarą Niedzielą w interpretacji sonaty na obój i fortepian *op. 1 (1950)*, *Miniatures op. 124 (1972)*, *Amoroso (1975)* i *Apello, op. 119 (1995)*, jak również z harfistką Martą Mogielnicką w *Duettini, op. 28 (1963)*, *Ordo Modalis for Oboe and Harp, op. 30 (1964)* oraz z fagocistą Krzysztofem Fidukiewiczem w *Music for Oboe, Basson and Piano, op. 52 (1970)*. W utworach tych partia oboju stawia wysokie wymagania techniczne, które doktorantka pokonuje ze swobodą, zachowując czytelny przekaz artystyczny. Również intonacja jest dużym atutem realizacji dzieła, co razem z bardzo dobrą jakością dźwięku pozwala na jej wysoką ocenę.

Opis dzieła będący integralną częścią pracy doktorskiej merytorycznie uzupełnia dzieło artystyczne. Składa się on z trzech rozdziałów, w których doktorantka wnikliwie omawia sylwetkę i twórczość artystyczną Petera Ebena. W oparciu o literaturę czeską i angielską dokonuje analizy źródeł inspiracji w celu określenia jego języka muzycznego poprzez omówienie aspektów ideologicznych, estetycznych i filozoficznych jego muzyki. Kwintesencję rozprawy doktorskiej stanowi rozdział zatytułowany „Różnorodność języka muzycznego Petera Ebena w kompozycjach na obój”. Jego zakres jest spójny z istotą dzieła artystycznego. Utwory obojowe są omawiane w kolejności roku powstania, zgodnie z zapisem na płycie.

Doktorantka w sposób czytelny i wszechstronny potraktowała problematykę określoną w tytule, tworząc pracę pełną historycznej wiedzy, wnikliwych analiz oraz omawiając zagadnienia wykonawcze przedstawionych kompozycji. Praca pisemna doktorantki może stanowić interesującą lekturę z zakresu historii czeskiej muzyki instrumentalnej ze szczególnym uwzględnieniem obojowej twórczości Petera Ebena.

Uważam, że problematyka określona w tytule pracy została przez doktorantkę przedstawiona w sposób interesujący. Stanowi źródło naukowej, artystycznej oraz praktycznej wiedzy. Wzbogaca polską sztukę wykonawczą i stanowi twórczy wkład w rozwój dziedziny sztuki muzycznej.

Konkluzja

Stwierdzam, że mgr Justyna Stanek w przedstawionej pracy doktorskiej wykazała się dojrzałością i samodzielnością artystyczną, popartą wiedzą teoretyczną i praktyczną.

W sposób wyczerpujący przedstawiła zagadnienie zawarte w tytule pracy. W moim przekonaniu praca doktorska mgr Justyny Stanek spełnia wymagania art. 13 ust. 1 Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku.

prof. dr hab. Marek Mleczko

Podstawowe dane recenzenta

Warszawa, dnia 08.08.2019

dr hab. Arkadiusz Krupa
Dziedzina, sztuki muzyczne
Dyscyplina, instrumentalistyka
Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina
w Warszawie

Recenzja pracy doktorskiej pani mgr Justyny Stanek

Zlecniodawca recenzji

Akademia Muzyczna im. K. Szymanowskiego w Katowicach, Wydział Wokalno-Instrumentalny, pismo z dnia 31.05.2019 roku, zlecenie zostało podjęte na podstawie Ustawy z dnia 14.03.2003 roku tekst jednolity o stopniach i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki, (Dz. U. Nr 65, poz. 595 wraz ze zmianami Dz. U. Z dnia 27.07.2005 roku Nr 164, poz 1365, art 14 ust. 2 pkt 2.)

Dotyczy

Uchwały Rady Wydziału Wokalno-Instrumentalnego Akademii Muzycznej

Im. K. Szymanowskiego w Katowicach z dnia 26.09.2016 roku w sprawie wszczęcia na wniosek mgr Justyny Stanek przewodu na stopień doktora sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka.

Uchwała Rady Wydziału Wokalno-Instrumentalnego Akademii Muzycznej

im. K. Szymanowskiego w Katowicach z dnia 23.05.2019 roku w sprawie wyznaczenia mojej osoby recenzentem w/w przewodu.

W świetle Ustawy z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule

Naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki Rada Wydziału posiadała uprawnienia do prowadzenia przewodu doktorskiego na stopień doktora w dziedzinie sztuk muzycznych w dyscyplinie artystycznej instrumentalistyka.

Podstawowe dane o kandydacie

Pani Justyna Stanek urodziła się [REDAKTOWANE] w Krakowie.

W roku 2006 ukończyła Państwową Szkołę Muzyczną im. Władysława Żeleńskiego w Krakowie w klasie oboju mgr Czesława Wrzosa. W roku 2013 ukończyła z wyróżnieniem Akademię Muzyczną im. K. Szymanowskiego w Katowicach w klasie oboju Profesora Tomasza Miczki.

W roku 2010 w kategorii „Trio Stroikowe”, zajęła z zespołem prowadzonym przez dr hab. Romana Widaszka drugą nagrodę na VIII Ogólnopolskim Konkursie Zespołów Instrumentów Dętych w Warszawie.

W roku 2012 wraz z kwintetem dętym pod kierunkiem Profesora Wiesława Grochowskiego, otrzymała pierwszą nagrodę na IX Ogólnopolskim Konkursie Zespołów Kameralnych w Warszawie.

W kategorii solowej Pani Justyna w roku 2011 zakwalifikowała się do półfinału IV Akademickiego Konkursu Oboistów i Fagocistów w Łodzi a w roku 2012 została laureatką drugiej nagrody na IV Międzynarodowym Konkursie im. Michała Spisaka w Dąbrowie Górniczej.

Pragnę nadmienić, iż w dobie wielości oraz różnorodności konkursów muzycznych i utrudnionej ich weryfikacji pod kątem trudności oraz prestiżu, konkurs im. M. Spisaka w Dąbrowie Górniczej należy w Polsce do tych najważniejszych oraz najbardziej wartościowych, a jego ranga rośnie z każdą kolejną edycją również na międzynarodowej scenie muzycznej, zwłaszcza w kategorii oboju, która to kategoria cieszy się niezwykle dużą frekwencją.

Pani Justyna brała udział w wielu międzynarodowych kursach mistrzowskich.

Brała czynny udział w **organizacji** Studenckiej Konferencji Obojowej w Akademii Muzycznej w Katowicach (2011, 2013) oraz Międzynarodowej Konferencji Obojowej w latach 2008, 2009, 2010.

Współpracuje z wieloma orkiestrami, takimi jak: Orkiestra Miasta Tychy Auxo, Orkiestra Symfoniczna Filharmonii Śląskiej, Orkiestra Akademii Beethovenowskiej, Sinfonietta Cracovia, Sinfonia Varsovia, NFM Leopoldinum - Orkiestra Kameralna, Gliwicka Orkiestra Kameralna.

W roku 2013 wygrała konkurs na stanowisko obój-solo Filharmonii Wrocławskiej Narodowego Forum Muzyki, w której to orkiestrze aktualnie pracuje.

Występuje często jako kameralistka.

Ocena pracy doktorskiej

Praca doktorska pani mgr Justyny Stanek pod tytułem „**Różnorodność języka muzycznego Petra Ebena w kompozycjach na obój**” napisana pod kierunkiem Profesora Tomasza Miczki składa się z dzieła artystycznego umieszczonego na płycie CD oraz opisu, stanowiących łącznie pracę pod wspomnianym tytułem.

Dzieło artystyczne zawiera siedem kompozycji Petra Ebena:

- Sonata for Oboe and Piano op.1
- Duettini, op. 28
- Ordo Modalis for Oboe and Harp op. 30
- Music for Oboe, Basson and Piano op. 52
- Miniatures, op. 124
- Amoroso
- Apello, op. 119

Nagrania dokonane zostały w sali koncertowej Akademii Muzycznej im. Karola Szymanowskiego w Katowicach w październiku oraz grudniu 2016 roku.

Reżyserem nagrania był pan Grzegorz Stec.

W nagraniu towarzyszyli pani Justynie znakomici instrumentalności:

Dagmara Niedziela - fortepian

Marta Mogielnicka - harfa

Krzysztof Fiedukiewicz - fagot

Po wysłuchaniu utrwalonych na płycie nagrań można stwierdzić, iż przedstawione dzieło artystyczne świadczy o dojrzałości oraz wrażliwości artystycznej Doktorantki.

Mając możliwość obserwowania rozwoju artystycznego pani Justyny na przestrzeni wielu lat podczas kursów, konkursów a obecnie analizując wnikliwie jej nagranie, muszę z radością stwierdzić, iż jej postępy w sztuce muzycznej są permanentne, a dojrzałość w kształtowaniu fraz, umiejętność posługiwania się całą paletą barw dźwiękowych, stosowanie szerokiej gamy różnorodnych artykulacji oraz wiele innych artystycznych aspektów gry, stawia ją bardzo wysoko wśród oboistów młodego pokolenia, a jej pedagogom należy serdecznie pogratulować ww. postępów oraz wspomnianych wcześniej sukcesów.

Przechodząc do bardziej szczegółowej analizy nagranych utworów, należy wspomnieć o zróżnicowaniu pod względem trudności technicznych poszczególnych utworów.

Utwory skomponowane zostały w różnych etapach twórczości kompozytora i skierowane mogą być do oboistów o różnym stopniu zaawansowania w grze na oboju, co dodatkowo uatrakcyjnia podjęty przez panią Stanek wybór tematu dysertacji, gdyż niektóre z utworów mogą posłużyć nawet najmłodszym adeptom sztuki gry na oboju. Utwory tak bardzo zróżnicowane pod względem stylistyki, jak i trudności wykonawczych, co zaznacza w opisie dzieła sama autorka, wymagają od wykonawcy największego skupienia w stworzeniu w każdym z utworów odpowiedniej myśli muzycznej, kształtu frazy, aby nie przekroczyć granicy interpretacji założonej przez kompozytora. Na tym polu interpretacja wszystkich utworów jest prawidłowa i choć miejscami osobiście odczuwam niedobór w użyciu odpowiedniego tempa czy dynamiki, to muszę przyznać, że być może odnajdywanie na siłę wirtuozerii lub też nadmiernej ekspresji nie byłoby do końca prawidłowe.

W pierwszym z utworów zamieszczonych na płycie, w Sonacie na Obój i Fortepian napisanej w stylu neoklasycznym, Doktorantka wprowadza nas w świat muzyczny Petra Ebena piękną barwą oboju, wyraźnie podkreślając naprzemienne plany pomiędzy obojem a fortepianem. Odpowiednio czytelna artykulacja, logiczna fraza, płynne zmiany temp pomiędzy fragmentami to cechy, którymi od początku nagrania pani Justyna imponuje. Być może początek drugiej części „Pastorale” mógłby zacząć się bardziej dyskretnie pod względem dynamicznym, co ułatwiłoby zbudowanie i podkreślenie kulminacji, jednakże narracja w całej części jest bardzo ładna i spokojna, opatrzona dobrze dobranym wibratem poszczególnych dźwięków. Cała część zagrana w nieco wolniejszym tempie niż to wyznaczył kompozytor, jednak zabieg ten pozwala na prowadzenie szerokiej frazy legato i uatrakcyjnia tym samym całą część. W trzeciej części zagranej bardzo dokładnie i wyraziście, również tempo jest wolniejsze od zasugerowanego przez kompozytora. Przeszkodą z pewnością nie jest był brak możliwości technicznych, gdyż na przestrzeni całej płyty Doktorantka często ma okazję zachwycać swą biegłością w grze na oboju. Trzeba przyznać jednak, że cała część wykonana jest bardzo solidnie z dbałością o pozostałe aspekty wykonawcze.

„Duettini” napisane na instrument sopranowy oraz fortepian (z możliwością użycia dowolnych instrumentów sugerowaną przez kompozytora), to siedem miniatur zróżnicowanych pod względem charakteru i nietworzących formalnie powiązanego cyklu. To jeden z utworów na płycie, którego trudność techniczna jest znikoma, jednak

odpowiednia interpretacja tych około minutowych części nie jest wcale łatwa, czy oczywista. W utworze tym obie solistki wspaniale odnalazły klucz do interpretacji, muzycznej współpracy czyniąc z Duetu uroczy romantyczno - liryczny cykl o charakterze neoklasycznym. Wykonanie takie może stać się źródłem inspiracji dla potencjalnych przyszłych wykonawców spośród oboistów młodszego pokolenia.

Wszystkie kolejne nagrane utwory cechuje bardzo dobra współpraca, zgranie wykonawców oraz dogłębnie przemyślana interpretacja.

Na szczególną uwagę zasługuje według mnie „Muzyka na obój, fagot i fortepian” oraz „Apello” na obój i fortepian. Oba utwory stawiają przed wykonawcami wysokie wymagania pod względem interpretacyjnym oraz technicznym, a doskonałe zgranie jest kluczem do wysokiej klasy wykonania. Wszystkie te aspekty zostały tutaj spełnione. W Muzyce na obój, fagot i fortepian napisanej w 1970 roku mam wrażenie, iż towarzystwo wspaniałego fagocisty, jakim jest pan Krzysztof Fiedukiewicz, muzycznie na tyle zainspirowało Doktorantkę, iż trio nagrane z równie znakomitą pianistką, osiągnęło szczególną jakość oraz charakter, a zgranie wszystkich trzech instrumentalistów sięga wyżyn interpretacyjno - wykonawczych. Utwór, który dzięki pani Justynie Stanek miałem okazję słyszeć po raz pierwszy, z przyjemnością będę starał się w przyszłości wprowadzić do własnego repertuaru oraz popularyzować go wśród moich studentów.

Ostatni utwór na płycie „Apello” napisany w roku 1995, spośród kompozycji na obój jest chyba najbardziej znany, choć w Polsce wciąż mało popularny. Atonalny, jednak niepozbawiony ciekawej melodyki. Utwór o najwyższej skali trudności technicznych, spośród wszystkich utworów nagranych na płycie przez panią Justynę, został napisany na zamówienie przez organizatorów Międzynarodowego Festiwalu Praska Wiosna. Wymaga on od wykonawcy prawdziwego kunsztu pomimo, iż jest to utwór stosunkowo krótki. Znajomość kompozytora dotycząca możliwości technicznych w grze na oboju, jest tu bezsprzeczna i tylko oboista obdarzony wysokimi umiejętnościami, może utwór ten prawidłowo wykonać. Doktorantka również tutaj bardzo dobrze sobie poradziła i choć na początku tempo utworu jest troszkę wolniejsze od podanego przez kompozytora, to w kolejnych fragmentach nie odbiega już od zakładanego i słychać w nim wysoką jakość wykonania, której gratuluję pani Justynie Stanek.

We wszystkich jakże zróżnicowanych pod względem języka muzycznego utworach Petra Ebena, Doktorantka z dbałością o szczegóły odnalazła właściwy klucz do interpretacji prezentowanych utworów, czego dowodem jest zarówno nagrana i przedstawiona

płyta „jak i opis dzieła, który potwierdza jej głęboką wiedzę na temat zawarty w tytule dysertacji.

Opis dzieła artystycznego

Opis składa się ze wstępu, trzech rozdziałów, zakończenia oraz bibliografii.

W pierwszym rozdziale Autorka opisuje zagadnienia dotyczące biografii i twórczości artystycznej kompozytora. Zamieszczone są tu wypowiedzi, cytaty z wywiadów udzielanych przez kompozytora. Wątek tego rozdziału pozwala zrozumieć główną inspirację do tworzenia muzyki, jaką stało się życie kompozytora o czym sam często wspominał. Bardzo dobrze napisany rozdział w ciekawy sposób przybliżający czytelnikowi czasy, w których żył kompozytor oraz sytuacje, które odcisnęły piętno na nim samym. Pani Stanek w pięknym stylu niemalże maluje kolejnymi zdaniami obraz wspaniałego człowieka, jakim był Petr Eben.

Drugi rozdział dotyczący cech języka muzycznego kompozytora, nakreśla aspekty ideologiczne, filozoficzne oraz estetyczne jego muzyki.

Trzeci rozdział dotyczący analizy wybranych oraz nagranych przez Doktorantkę utworów. Analiza, choć zaopatrzona w wiele przykładów nutowych, nie jest zbyt szczegółowa, a dla teoretyków muzycznych być może nawet skromna. Opisuje głównie to, co można przeczytać w nutach, lecz o jej prawdziwej wartości stanowią aspekty najbardziej interesujące potencjalnych przyszłych wykonawców utworów na obój Petra Ebena, czyli te czysto wykonawcze, dotyczące próby odnalezienia odpowiedniej interpretacji, choć opartej na teorii (opisanej w drugim rozdziale). Taka analiza z punktu widzenia praktyka wykonawcy może być nawet cenniejsza. Opatrzona spostrzeżeniami, uwagami najczęściej niemożliwymi do wyrażenia przez teoretyków. Po analizie, na końcu każdego z opisywanych utworów, znajduje się skrócona charakterystyka, podsumowująca rodzaj użytego przez kompozytora języka muzycznego z wyszczególnieniem najistotniejszych elementów. To bardzo czytelne podsumowanie ułatwia zapamiętanie najważniejszych cech każdego z dzieł Petra Ebena.

Konkluzja

Stwierdzam, że doktorantka wykazała się głęboką wiedzą teoretyczną i praktyczną w zakresie swojej dyscypliny. Wysoki poziom zaprezentowany w dziele artystycznym oraz odpowiedni jego opis, przyczyni się z pewnością do popularyzacji utworów Petra Ebena, które niewątpliwie wzbogacą repertuar polskich oboistów. Praca doktorska pani mgr Justyny Stanek spełnia wymagania art. 13 ust. 1 Ustawy z dnia 14.03.2003 roku.

Pracę doktorską przyjmuję.

dr hab. Arkadiusz Krupa
UMFC w Warszawie